

NIEUWSBRIEF

Werkgroep Avifauna Drenthe

VAN HET BESTUUR

Voorjaar 2017. Wat bleef het lang kil – tot in half mei- met een doorstaande noordoostelijke stroming en een koude wind. Op 10 mei liep ik met enkele anderen in het Brunstingerveld en toen kwam eindelijk weer een trek golfje aan, twee wiewalen (gehoord), een koekoek, zeker tien manlijke tapuiten, roodborsttapuit, paapjes. Met de jubelende fitissen, afdalende boom- en graspiepers, slaande vinken, want het was net wat warmer, maakt dat zo'n wandeling meteen extra mooi. Klein minpunt was de constatering dat van de dassenburchten alle ingangen waren dicht getrapt. Wat daar nu de lol van is?

En kort daarop werd het warm. De zomer bracht weer veel. Slangenarend boven het Balloërveld en het Bargermeer, Steppenkievit en Zwarte Ibis bij het Zuidlaardermeer en daar ook een uitgevlogen Zeearend-jong. En als klap op de vuurpijl begin mei zo'n 60 vale gieren. Landelijk gezien lijkt de Kwartelkoning in 2017 landelijk een nieuw dieptepunt te hebben bereikt. Of de opmars van de Middelste Bonte Specht in Drenthe verder doorzet of tot staan lijkt te zijn gekomen, is te lezen in WAD-nieuws van december. In augustus leek de herfst in te vallen met medio oktober de warmste oktoberdag sinds het begin van de weermetingen. Het lijkt wel of de seizoenen iets naar voren schuiven. Of er is geen peil meet op te trekken? Veroorzaakt door de klimaatverandering die nu echt doorzet? Wat dat gaat brengen voor ons en voor de vogelstand is volstrekt ongewis. Maar ik ben er niet gerust op.

Dit is een belangrijk jaar voor WAD en Drentse Vogels. De stichting WAD bestaat 40 jaar. Drentse Vogels is dit jaar voor de 30ste keer uitgekomen. Een reden om hierbij –feestelijk- stil te staan. Op **15 november** aanstaande vindt de **WAD avond** plaats in Zeijen. Voor verdere bijzonderheden zie verderop in WAD-nieuws (pag. 6). Een individuele uitnodiging is ook per e-mail verstuurd. In verband met de catering is aanmelden handig (en nodig). Op deze avond wordt de jubileum editie van Drentse Vogels uitgereikt.

Voor diegenen die het nog niet wisten: op **2 december** aanstaande vanaf 9.30 uur vindt de jaarlijkse Landelijke **Sovon-dag** plaats in Ede. Voor bijzonderheden zie www.sovon.nl.

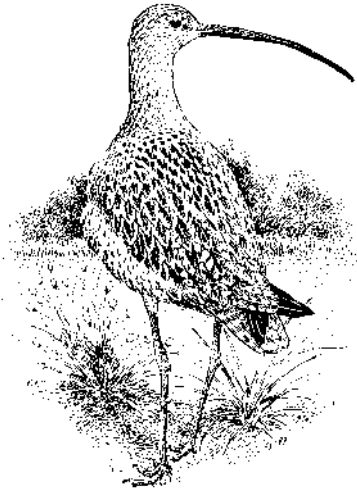
In dit nummer van WAD-nieuws naast de gebruikelijke mededelingen de resultaten van de Midwintertelling 2017 door Harold Steendam en Uilskuikens in de tuin door Evert-Jan Goelema. Veel leesplezier en ik hoop u op 15 november te mogen begroeten.

Joop Kramer
Secretaris WAD

Jaargang 29 (nr. 2): oktober 2017

INHOUD

Resultaten Midwintertelling	pag. 3
Uilskuikens	pag. 5
WAD Avond	pag. 6
Bestuursmededelingen.....	pag. 6

Colofon

De WAD-Nieuwsbrief is een uitgave van de Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe en wordt gratis toegezonden aan alle donateurs van de WAD en aan alle medewerkers van projecten van de WAD en SOVON in Drenthe.

Voor toezending buiten de hierboven vermelde doelgroep kan een verzoek worden gedaan aan het bestuur van de WAD:

p.a. Oosteinde 13, 9415 PA Hijken

De Nieuwsbrief dient tevens als informatie-bulletin voor de district coördinator en vertegenwoordigers van de ledenraad van SOVON voor Drenthe. De Stichting WAD fungeert als districtsraad voor de vereniging SOVON. De Nieuwsbrief verschijnt drie à vier keer per jaar.

Deze nieuwsbrief is mede mogelijk gemaakt door:

provincie Drenthe

REDACTIE EN VORMGEVING

Joop Kramer
Oosteinde 13
9415PA Hijken
info@avifaunadrenthe.nl

WAD OP HET INTERNET

Op www.avifaunadrenthe.nl kunt u de website van de Werkgroep Avifauna Drenthe vinden. Daar kunt u deze, maar ook alle voorgaande Nieuwsbrieven lezen en eventueel downloaden in pdf-formaat.

Drentse Vogels, een uitgave van WAD, zijn sinds enkele jaren gedigitaliseerd. De uitgaven ouder dan enkele jaren na verschijningsdatum zijn te vinden op www.natuurtijdschriften.nl. Onder het kopje deelnemers is Werkgroep Avifauna Drenthe te vinden. Daarop doorklikken en dan komt de vermelding archief in beeld. De artikelen kunnen als pdf worden gedownload.

INSTUREN KOPIJ

Kopij voor de Nieuwsbrief kan opgestuurd worden naar het redactieadres. Ook is het mogelijk om via de website kopij naar het algemene mailadres van de WAD te sturen:

info@avifaunadrenthe.nl

De voorkeur gaat uit naar aanlevering in digitale vorm, liefst via e-mail in Word- of platte tekstbestand (lettertype Arial). Grafieken en/of tekeningen bij voorkeur in JPEG- of GIF-formaat en liever niet in BMP. Afbeeldingen kunnen ook in het document worden verwerkt, maar mogen ook los worden verstuurd.

Midwintertelling 2017

Inleiding

De midwintertelling van 2017 is alweer een tijdje achter de rug. Inmiddels zijn alle gegevens binnen en gecontroleerd. Hoogste tijd dus om terug te kijken op een van de oudste vogeltellingen van Nederland. In 2017 werd de 51ste editie georganiseerd. De midwintertelling viel ditmaal in het weekend van 14 en 15 januari.

Weersomstandigheden voor en in het telweekend

De start van 2017 was aardig koud. Op vrijdag 6 januari kon zelfs 1 dag geschaatst worden op natuurijs. Het ijs op de natuurijsbaan in Noordlaren was niet dik genoeg voor een schaatsmarathon, maar voor recreatieve schaatsers was het goed genoeg. In de daaropvolgende nacht was er sprake van een behoorlijke hoeveelheid verse sneeuw, die op zaterdag leidde tot massale sneeuwpret. Zondag was de sneeuw grotendeels gesmolten. In de week voorafgaand aan het telweekend was het wisselvallig met periodes met regen en een harde wind en temperaturen boven het vriespunt. Op de eerste dag dat er geteld kon worden (vrijdag 13 januari) viel er in de nacht een dun laagje sneeuw. De temperaturen lagen net iets boven het vriespunt. Elders in Nederland lag veel meer sneeuw. In Arnhem lag bijvoorbeeld meer dan 20cm! Overdag was het voornamelijk rustig winterweer met enkele lokale sneeuwbuien. Prima telweer. Op vrijdagavond en de nacht naar zaterdag trok de wind aan en viel er veel regen. De temperaturen stegen naar ongeveer 5 graden. Op zaterdag vielen er nog enkele zware sneeuwbuien in de ochtend, maar die trokken snel weg. De temperatuur lag net iets boven het vriespunt en de wind was gaan liggen. Afgezien van de perioden met sneeuwbuien was zaterdag een prima dag om te tellen. In de nacht naar zondag viel er opnieuw een beetje sneeuw. Met name het oosten en zuidoosten van de provincie zag er op zondag prachtig uit onder een laagje verse sneeuw. De nachttemperaturen lagen ongeveer 5 graden onder het vriespunt. Overdag was zonovertogen, was er weinig wind en liepen de temperaturen op tot een graad of vier boven het vriespunt. Tegenlicht was de enige spelbreker op zondag.

Getelde gebieden en waarnemers

Van de 232 telgebieden zijn er 195 geteld. Een deel van de telgebieden kon niet geteld worden door ziekte of geplande vakanties. De volgende waarnemers hebben één of meerdere telgebieden geteld: Dick Aarsen, Pauline Arends, P.J. Baas, A. Bartelds, Bertus Bats, R. Blaauw, Ton Bode, Peeke Boelhouwer, Sjoerd

Boonstra, Henk Bosman, K. Bouma, Dick Bresser, Gerrit Bril, M. Buruma, J.P. Cleveringa, Arend-Jan van Dijk, Remco Drewes, Lenie de Groote, Jan Grotenhuis, Dirk Haanstra, Roelof Heida, Chris Heideveld, Jos Hoekerwever, Ben Hoentjen, Ronald Hoogenhout, Fop ten Hoor, Hendrik Jan Huiskes, D.C. Jensma, Joop Kleine, Gerard Klunder, Tinus Knecht, Joop Kramer, Thijs Krosschell, Wim Laning, M. Lumkes, Freddy Mager, Jan Mager, G. Meijers, B. Mekkes, Harry Mekkes, Anne Hielke van der Meulen, John Mulder, Gerard Mulder, Hans Olk, Simon Olk, Rens Penninx, J. Poortstra, Jaap Ruiter, Harm Schadenberg, Henk van Schuppen, Henk Sloots, Wessel Spoelder, Harold Steendam, Piet Swierstra, G.A. Taatgen, Paul Troost, Minko van der Veen, Agnes van de Vijver, W. de Vries en Koos van Zegeer.

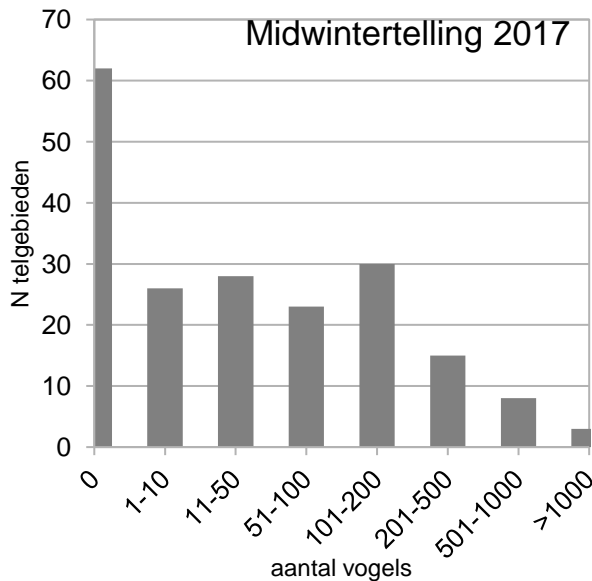
Resultaten

In de 195 getelde gebieden zijn in totaal 22.209 watervogels geteld. Daarmee komt het gemiddelde aantal vogels per telgebied dus op ongeveer 114. De aantallen zijn bijna een halvering van de aantallen van de midwintertelling van 2016, dat ook al geen goed jaar was en ligt flink beneden het jaarlijks gemiddelde van de afgelopen twintig jaar van ruim 37.000.

Mandarijn eend (Vogeldagboek Adri de Groot)

Het aantal getelde vogels per telgebied varieerde van 0 tot 2441. Het aantal gebieden met 0 vogels was substantieel. In maar liefst 62 telgebieden was geen watervogel te zien. In de meeste gevallen betrof het kleine vennetjes die ook nog eens (gedeeltelijk) waren dichtgevroren. De verdeling van het aantal watervogels per telgebied wordt geïllustreerd aan de hand van figuur 1. Gebieden met meer dan 1000 watervogels waren het Esmeer (R. Blaauw), de Geeser/Marsstroom (J.P. Cleveringa) en het gebied Westervelde en omgeving (A.H. van de Meulen).

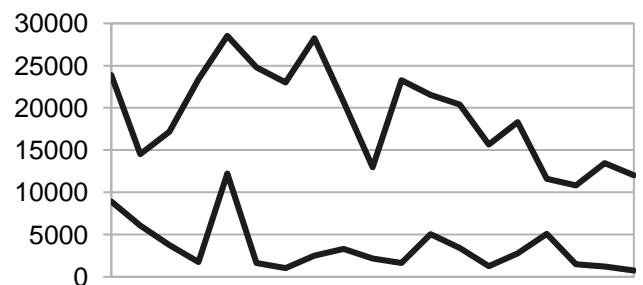
Figuur 1. Verdeling van het aantal getelde vogels over de telgebieden tijdens de Midwintertelling 2017 in Drenthe.

De resultaten van de Midwintertelling zijn opgenomen in tabel 1. De lagere aantallen watervogels ten opzichte van de voorgaande edities van de midwintertelling komt vooral tot uiting in de lagere presentie van smient en wilde eend. De wilde eend is nog steeds de meest getelde watervogel, maar de aantallen nemen al jaren af. De afname van het aantal overwinterende wilde eenden is een landelijk (of zelfs een Noordwest-Europees) fenomeen (zie ook het meest recent uitgekomen watervogelrapport van SOVON). De afname tekent zich ook af in de Nederlandse broedvogelpopulatie. De smient heeft weinig in de provincie Drenthe te zoeken. Van de meer dan half miljoen vogels die in januari in ons land aanwezig zijn is het aandeel daarvan in Drenthe wel erg gering. Smienten hebben behoefte aan grote waterrijke gebieden. Deze ontbreken grotendeels in Drenthe.

Tabel 1. Resultaten van de Midwintertelling 2017 in Drenthe, afgezet tegen het gemiddelde aantal over de periode 1995 tot en met 2016. Ganzen, zwanen en een aantal minder karakteristieke watervogelsoorten zijn niet in het overzicht opgenomen.

Soort	Resultaten 2017	Gemiddeld 1995-2016
dodaars	27	12
fuut	24	44
aalscholver	216	167
blauwe reiger	106	103
grote zilverreiger	72	18
ooievaar	204	95
bergeend	0	3

muskuseend	1	1
manderijneend	2	1
smient	749	3276
krakeend	199	98
wintertaling	761	437
wilde eend	12005	18136
soepeend	149	284
pijlstaart	3	10
slobeend	60	26
krooneend	2	0
tafeleend	54	153
kuifeend	640	415
brilduiker	4	31
nonnetje	17	12
grote zaagbek	31	81
waterhoen	202	160
meerkoet	817	1188
waterral	2	2
kievit	30	414
bokje	1	0
watersnip	7	18
wulp	0	7
witgatje	7	3
kokmeeuw	1064	1155
stormmeeuw	145	594
zilvermeeuw	14	493
ijsvogel	13	4

Figuur 2. Aantalsverloop van de wilde eend (lijn) en smient (stippellijn) van 1995 (links) tot 2017 (rechts) tijdens de Midwintertelling in Drenthe.

Tegenover lagere aantallen wilde eend en smient staat een relatief hoge presentie van andere soorten, waaronder dodaars, krakeend, wintertaling, slobeend en kuifeend. Maar ook voor deze soorten geldt het geringe belang van de provincie Drenthe.

Oproep

Voor de komende Midwintertelling (januari 2018!) zijn we op zoek naar uitbreiding van het aantal telgebieden. Voor interesse aan deelname en vragen over de telling kun je bij mij terecht. Er is vast wel een telgebied bij je in de buurt die vacant is en geteld kan worden.

Harold Steendam
harold_steendam@hotmail.com

Uilskuikens...

Op een zaterdag in Mei van dit jaar stapte ik uit de auto, en zag ik iets bijzonders in een conifeer op onze oprit. Het was een uilskuiken die mij met z'n grote ogen zat aan te kijken.

De jonge Ransuil was waarschijnlijk uit het nest was gevallen. We hadden het idee dat het fotogenieke jong minstens zo nieuwsgierig naar ons was als wij naar hem/haar! Het leverde in ieder geval mooie plaatjes op. Wij wonen aan de rand van een dorp, langs een brink met hoge kastanje- en eikenbomen. Er komen best veel beesten "op bezoek", maar uilen hadden we hier zo dicht bij huis nog niet eerder gezien. We hadden al wel wat uilenballen op straat zien liggen, maar niet gedacht dat er een nest uilen in een van die bomen zou kunnen zitten.

Aan het einde van de dag, zo tegen schemerdonker, begint de voedertijd, en daarbij het vraag- en antwoord spel tussen het jong en Pa en Ma. Om tien uur 's avonds is dat nog niet zo heel erg, maar deze nachtdieren laten de hele nacht door van zich horen, en het gepiep, wat met een beetje fantasie lijkt op het geluid van een jonge hond, gaat dan ook door tot 's ochtends vroeg. Als je gewend bent dat het 's nachts stil is, dan is het geluid dat uilen maken wel even wennen moet ik zeggen...

Het duurde even voor we de ouders van het jonge uilskuiken konden vinden in het dichte bladerdek.

Het uilskuiken heeft een paar dagen bij ons door de tuin gestruind, en zat dan in de appelboom, en dan weer in de Magnolia. Iedere dag was het weer een verrassing of we het uilskuiken weer ergens zouden zien. Na een paar dagen was het uit de tuin verdwenen, maar uit het nachtelijke lawaai bleek dat het nog steeds in de buurt moest zijn.

Na een dag of wat zagen we het jong weer terug, ditmaal wat hoger in de boom, dicht bij Pappa en Mamma. En wat bleek, ons uilskuiken had nog een broertje of zusje!

Al met al hebben we een paar weken lang mogen genieten van deze prachtige vogels. Toen de uilskuikens hun vleugels konden uitslaan verhuisden ze een aantal dagen van boom naar boom, door de hele straat. Uiteindelijk zijn ze uitgevlogen.

We zijn benieuwd of we de familie uil volgend voorjaar opnieuw zullen zien!

Evert-Jan Goelema

UITNODIGING

15 november 2017 WAD-avond

Op 15 november aanstaande staat de traditionele WAD-avond gepland. Het thema van de avond is:

De atlasperiode in Drenthe

Op deze avond zal ook de **jubileumuitgave van de Drentse Vogels** worden uitgereikt en zal teruggekeken worden op het **40 jarig jubileum van de Werkgroep Avifauna Drenthe**.

De locatie is:

Zalencentrum Hingstman Hoofdstraat 18, 9491 AE Zeijen.

Er is volop parkeergelegenheid.

Inloop: 19.30 uur, opening 20:00 uur. De toegang (incl. koffie/thee) is gratis. Na afloop is er gelegenheid voor een hapje en een drankje.
Programma:

- **Opening**
- **Terugblik 40 jaar Werkgroep Avifauna Drenthe en 30 jaar Drentse Vogels** door **Ben van Os**
- **Spannende ontwikkelingen in de nieuwe Vogelatlas Drenthe. Winst of verlies?** door **Bert Dijkstra en Arend van Dijk**
- **Vogelen in twee veenkoloniale atlasblokken** door **Eef Arnolds**

Wilt u deze avond bijwonen? Meld u dan aan. Dit kan via eelke.schoppers@gmail.com of info@avifaunadrenthe.nl met opgave van naam en aantal personen.

BESTUURSMEEDEDELINGEN

DONATIE 2017

In de bestuursvergadering van 18 Januari jl. heeft het WAD-bestuur het donatie bedrag voor 2017 te handhaven op € 15,- voor particulieren. Voor verenigingen en instellingen blijft het bedrag van € 30,- eveneens ongewijzigd. Voor diegenen die hun donatie nog niet hebben voldaan, dit graag z.s.m. doen. Donaties zijn

fiscaal aftrekbaar, want WAD heeft een ANBI status.

ANBI status

Wat is dat precies? Een Algemeen nut beogende instellingen (ANBI) kan gebruikmaken van bepaalde belastingvoordelen bij erven of schenken. Instellingen die als ANBI is aangewezen, hebben belastingvoordelen. Dat betekent dat u uw donatie of gift of verreden kilometers ten behoeve van tellengen in uw belastingaangifte kunt aftrekken onder de post schenkingen. Ook een gift uit een erfenis blijft vrij van successierecht.

Voor de volledigheid (en ten behoeve van de ANBI status) zijn hierna de benodigde gegevens van de WAD opgenomen.

ANBI-gegevens

Naam instelling:

Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe

RSIN/fiscaal nummer: 816648682

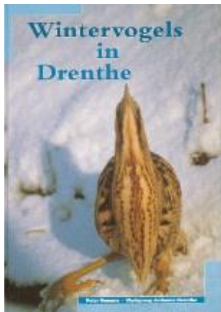
Postadres: Doevenkamp 32, 9401 MD Assen

JAARPLANNING WAD-BESTUUR 2017

Januari:	Januaritelling 14/15
	Midwinterwatervogeltelling 18 Bestuursvergadering
April	1 Sluitingsdatum kopij Nieuwsbrief 1 26 Bestuursvergadering Eind Nieuwsbrief 1
Juni:	1 Werkvergadering 17 Ledenraad SOVON
Sept.:	15 Sluitingsdatum kopij Nieuwsbrief 2
Oktober:	18 Nieuwsbrief 2 Bestuursvergadering
November:	6 Ledenraad SOVON 15 Sluitingsdatum kopij
Nieuwsbrief 3	
December:	1 Nieuwsbrief 3 2 Landelijke dag SOVON

WAT IS DE WERKGROEP AVIFAUNA DRENTHE?

De Stichting **Werkgroep Avifauna Drenthe** is op 28 juni 1977 opgericht met als doel het organiseren en stimuleren van ornithologisch veldonderzoek voor wetenschappelijke doeleinden en ten dienste van vogel- en natuurbescherming, speciaal in de provincie Drenthe. Daarnaast is publicatie van de resultaten van het door de WAD georganiseerde en gestimuleerde onderzoek een belangrijke doelstelling en heeft de WAD de functie van SOVON-districtsraad op zich genomen.

In 1982 heeft de WAD, in samenwerking met de provincie Drenthe, het boek 'Vogels van Drenthe' uitgegeven. Met 'Broedvogels van de provincie Drenthe', in 1996, hebben WAD, SOVON en de provincie Drenthe opnieuw samengewerkt. 'Wintervogels in Drenthe', een boek over vijf jaar wintertellingen in januari (1995-1999), is de nieuwste uitgave van de WAD. Dit boek verscheen eind 2001.

De WAD biedt vogelaars de gelegenheid om in het periodiek 'Drentse Vogels' verslag te doen van hun onderzoek in Drenthe. In de loop van de jaren heeft dit blad bij vogelonderzoekers in binnen en buitenland een uitstekende reputatie opgebouwd. Iedereen die de WAD wil steunen kan dit in de eerste plaats doen door mee te werken aan de diverse vogelonderzoeken. Ook kan iedereen donateur worden voor € 15,00 per jaar (organisaties betalen € 30,00 per jaar). Donateurs ontvangen automatisch 'Drentse Vogels' na uitkomen en betaling van contributie. U kunt zich als donateur aanmelden door overmaking van het verschuldigde bedrag op bankrekening NL.77.INGB.0003870292 t.n.v. Werkgroep Avifauna Drenthe onder vermelding van 'nieuwe donateur'. Graag gehele naam invullen (afkorting wordt niet herkend) en nieuwe donateurs ook graag adresgegevens vermelden.

BESTUURSLEDEN EN COÖRDINATOREN VAN DE

Bestuur:

Voorzitter: vacature

Joop Kramer – secretaris / interne zaken/plv penningmeester

Oosteinde 13, 9415 PA Hijken (tel.: 0593 – 52 52 42); e-mail: jmnr.hijken@planet.nl)

Eelke Schoppers – penningmeester

Vaargeul 167, 9732 JW Groningen (eelke.schoppers@gmail.com)

Hans Olk – coördinator Drentse vogel van het jaar

Doevenkamp 32, 9401 MD Assen (tel.: 0592 – 31 53 63; e-mail: johanc.olk@gmail.com)

Harold Steendam - coördinator midwinter watervogeltelling / fenologie/ganzen- en zwanentelling

Kerspel 10, 9468 GK Annen (tel.: 0592 – 27 38 45, e-mail: harold_steendam@hotmail.com)

Ben van Os – bestuurslid SOVON

Kennemerland 131, 9405 LE Assen (tel.: 0592 – 35 29 04, e-mail: blj.van.os@gmail.com)

Overige projectcoördinatoren / Eindredactie Drentse Vogels:

Willem van Manen – eindredacteur Drentse Vogels e-mail: willemvanmanen@hotmail.com

Bert Dijkstra – eindredacteur Drentse Vogels

Burg. Jollesstraat 11, 9401 LD Assen (tel.: 0592 – 31 02 14; e-mail: bertjantdijkstra@gmail.com)

Sjoerd Boonstra - coördinator Januaritelling

Hoofdstraat 45A, 9491-AD Zeijen ; e-mail : sj.boonstra@gmail.com